

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی

رشته روانشناسی

دوره دکتری تخصصی

گروه علوم انسانی

بر اساس مصوبه جلسه شماره ۱۶۰ تاریخ ۱۳۶۷/۰۳/۰۷ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی

دوره دکتری روانشناسی

مصوب یکم و شصتین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

گروه: علوم انسانی

کمیته: برنامه ریزی روانشناسی

رشته: روانشناسی

دوره: دکتری

شورای عالی برنامه ریزی در یکصد و شصت و یکمین جلسه مورخ ۱۳۶۷/۳/۷ براساس طرح دوره دکتری روانشناسی که توسط کمیته برنامه ریزی روانشناسی گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی ، برنامه ، سرفصل دروس) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر میدارد :

ماده ۱- برنامه آموزشی دوره دکتری روانشناسی اختاریخ تصویب برای کلید دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازماً اجراست .

الف : دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت

فرهنگ و آموزش عالی اداره میشوند .

ب : موسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش

عالی و براساس قوانین تاسیس میشوند و بنا بر این تابع مقررات شورای عالی برنامه ریزی میباشند .

ج : موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص

تشکیل میشوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران

باشند .

ماده ۲- از تاریخ ۶۷/۳/۷، کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه موسسات آموزشی در زمینه دوره دکتری روانشناختی در همه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ میشوند و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی یادشده مطابق مقررات میتوانند این دوره را دایره برنامها مجدداً اجرا نمایند.

ماده ۳- مشخصات کلی و برنامه تدریسی و سرفصل دروس دوره دکتری روانشناختی در عهده فعلی جهت اجراء وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ میشود. رای صادره یکمده و شصتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۶۷/۳/۷

در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری روانشناختی

- ۱) برنامه آموزشی دوره دکتری روانشناختی که از طریق گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آراء بتصویب رسید.
- ۲) برنامه آموزشی دوره دکتری روانشناختی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره یکمده و شصتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۶۷/۳/۷ در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری روانشناختی صحیح است بمورد اجراء گذاشته شود.

مورثا شد است :

دکتر محمد لهرادی
وزیر فرهنگ و آموزش عالی
رئیس شورای عالی برنامه ریزی

محمد شریعتی
رئیس گروه علوم انسانی

رونوشت : به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجراء ابلاغ میشود.

سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

بسمه تعالی

مشخصات کلی برنامه دوره دکتری روانشناسی عمومی در دانشگاههای ایران

نظر به نیاز مبرمی که برای تربیت پژوهشگر در روانشناسی و نیز تأمین هیأت علمی دانشگاههای کشور مشاهده میشود، کمیته برنامه‌ریزی روانشناسی گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه‌ریزی با حضور اعضای کمیته و استادان روانشناسی و صاحب نظران رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی دانشگاهی طی جلسات متعدد در برنامه ذیل را جهت تأسیس دوره روانشناسی پیشنهاد مینماید:

الف - شرایط عمومی داوطلبان

شرایط عمومی داوطلبان ورود به دوره دکتری رشته روانشناسی، همان خواهد بود و مقررات عمومی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی است.

ب - شرایط اختصاصی:

- ۱- دارا بودن مدرک کارشناسی ارشد (فوق لیسانس روانشناسی یا علوم تربیتی) از یکی از دانشگاهها معتبر داخلی و یا خارجی که به تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی رسیده باشد.
- ۲- آشنایی به یکی از زبانهای خارجی انگلیسی، فرانسه، و یا آلمانی در حد فهم و ترجمه متون روانشناسی.
- ۳- ارائه حداقل یک مقاله علمی.

ج - برنامه درسی:

برنامه درسی مبتنی بر رعایت ۲ رشته فرعی، روانشناسی تربیتی - روانشناسی کودکان استثنائی که براساس ۶ واحد رشته فرعی برای هر گرایش و ۱۷ واحد اختصاصی برای رشته

اصلي دکترای روانشناسی عمومی است . در زمره شرح تیسال :

۱- دروس

۱- دروس رشته های فیزی ۱۲ واحد

۲-۲- دروس اصلی ۱۶ واحد - - - - - که دانشجو باید ۳ واحد از میان آنها انتخاب کند .

۲- رساله دکتری

تبصره ۱: دانشجویان میتوانند در هر نیمسال تحصیلی با موافقت استاد راهنما و مدبر

گروه روانشناسی حداکثر ناهمیت واحد انتخاب کنند .

تبصره ۲: دانشجویان میتوانند بعد از گذراندن تعداد حداقل ۲ واحد از مجموعه

دروس عنوان رساله دکتری خود را طبق مقررات انتخاب کنند و در دفتر رسالات

مربوط ثبت نمایند .

تبصره ۳: مدت زمان لازم برای گذراندن دروس تهیه و تدوین رساله و اخذ درجه دکتری

تابع شرایط عمومی تحصیل در دانشگاه است و دانشجو در صورت عدم توفیق

نمیگردد به ترك تحصیل خواهد بود .

دروس اصلی دکتری رشته

کد درس	نام درس	تعداد واحد	سامانیت		پیشنازها/مبار
			جمع نظری عملی	راشه درس	
۱	بررسی تفصیلی تاریخ و مکاتب قدیم و جدید روانشناسی	۲	۳۴	۳۴	-
۲	آمار استنباطی و روش تحقیق پیشرفته	۳	۵۱	۵۱	-
۳	روانشناسی فیزیولوژیک و نوروسایکولوژی	۲	۳۴	۳۴	-
۴	روانشناسی آزمایشگاهی (طرحها و پژوهشهای آزمایشگاهی)	۲	۳۴	۳۴	-
۵	آسیب شناسی روانی با توجه به مسائل خاص فرهنگ ایران	۲	۳۴	۳۴	-
۶	علم النفس	۲	۳۴	۳۴	-
۷	روانشناسی شخصیت	۲	۳۴	۳۴	-
۸	روانشناسی بالینی	۲	۳۴	۳۴	-
جمع			۲۸۹	۲۸۹	۱۷

رشته فرعی : روانشناسی تربیتی

شناسنامه و شماره درس	ساعت		تعداد واحد	نام درس	کد درس
	نظری	عملی			
-	۳۴	۳۴	۲	یادگیری	۹
-	۳۴	۳۴	۲	تفکر و زبان	۱۰
-	۳۴	۳۴	۲	روانشناسی اجتماعی	۱۱
	۱۰۲	۱۰۲	۶	جمع	

رشته فرعی : روانشناسی کودکان استثنائی

شناسنامه راشه درس	تعداد		نام درس	کد درس
	تعداد واحد	تعداد جمع		
-	۲	۳۴	روانشناسی کودکان استثنائی با تاکید بیشتر بر شخصیت کودکان استثنائی	۱۲
-	۲	۳۴	بهداشت روانی کودکان استثنائی	۱۳
-	۲	۳۴	روانشناسی رشد با تاکید بر کودکان استثنائی	۱۴
	۶	۱۰۲	جمع	

سرفصل دروس دوره دکتری رشته روانشناسی

عنوان

بررسی تفصیلی تاریخ و مکاتب قدیم و جدید در روانشناسی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : تئوری

پیش نیاز :

هدف :

کد درس : ۱

ست

مطالعه و بررسی تفصیلی گذشته میراث فرهنگی ، فکری و فلسفی علم روانشناسی هدف این درس است . بمنظور رسیدن به این هدف دو پدیده اساسی مورد توجه عمیق قرار خواهد گرفت . یکی بنسبت فرهنگی رویدادهای فکری که منجر به پیدایش روانشناسی بصورت علمی مستقل گردید و دیگری تلاشهایی که دانشمندان و فلاسفه و متفکرین بزرگ در تحقق این مقصود بعمل آوردند و در آخر ارتباط این دو پدیده در ایجاد و تکامل علم روانشناسی .

سر فصل دروس (۲۴ ساعت

قسمت اول

ریشه های فلسفی روانشناسی تا قرن هفدهم میلادی در یونان ، چین ، ایران ، مصر ، روم و هند و تاثیرات آن در تفکر اروپائیان .

ریشه های علمی روانشناسی جدید تا قرن هفدهم میلادی

روانشناسی در قرن هفدهم میلادی

روانشناسی در قرن هیجدهم میلادی

روانشناسی در اوائل قرن نوزدهم میلادی

قسمت دوم

آغاز روانشناسی علمی

مکتب روانشناسی انگلیسی در اواسط قرن نوزدهم میلادی

نظریه تکامل نوعی داروین و تاثیر آن بر روند پیشرفت علم روانشناسی

مکتب روانشناسی فرانسه در قرن نوزدهم میلادی

مکتب روانشناسی آلمان در قرن نوزدهم میلادی

پایه گذاران روانشناسی تجربی (فختر - ویر - وونت) (۹)

مکتب روانشناسی شوروی در قرن نوزدهم
مکتب روانشناسی آمریکا در قرن نوزدهم

قسمت سوم

مکتب روانشناسی معاصر

مکتب رفتارگرایی

روان‌پویایی "

ساختاری "

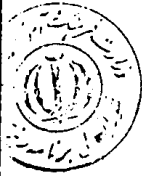
کنش‌گرایی "

گشتالت "

انسان‌گرایی "

اصالت وجود "

آمار استنباطی و روش تحقیق پیشرفته

کد درس ۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

- هدف: فراگیری استفاده از روشهای آماری و پژوهشی پیشرفته در روانشناسی
- هدف از روش تحقیق آشنا ساختن دانشجویان به موارد زیر است:
 - روش تحقیق علمی و کاربرد آن در تعلیم و تربیت روانشناسی
 - انواع تحقیق (پژوهش تاریخی، توصیفی، علمی، تجربی، مقایسه‌ای، ...)
 - با تاکید ویژه‌ای بر طرحهای تحقیق تجربی
 - نحوه استفاده از طرحهای مختلف با آزمایش
 - تهیه و تدوین گزارش تحقیق و چگونگی تنظیم پایان نامه تحقیق

سر فصل در هر جلسه (۵ ساعت)

۱- مروری بر مقایسه‌ها و دو گروهی و چند گروهی (مستقل و وابسته) برای داده‌های طبقه‌ای، رتبه‌ای، فاصله‌ای	
۲- تحلیل واریانس چند عاملی	<i>Factorial ANOVA</i>
اثرات اصلی و اثرات تعاملی	
۳- مقایسه‌های طرح ریزی شده متعامد	<i>Planned orthogonal comparisons</i>
۴- مقایسه‌های چند گانه طرح ریزی نشده	<i>Post-hoc multiple comparisons</i>
۵- تحلیل کوواریانس یکنواکه	<i>One-way ANCOVA</i>
۶- تحلیل کوواریانس چند عاملی	<i>Factorial ANCOVA</i>
۷- همبستگی جزئی / پاره‌ای	<i>Part / Partial correlations</i>
۸- تحلیل رگرسیون چند متغیری	<i>Multiple Regression Analysis</i>

استفاده از متغیرهای ساختگی (*Dummy*) در تحلیل رگرسیون

ارتباط رگرسیون چند متغیری با تحلیل واریانس

<i>Causal Modeling (Path analysis)</i>	۹- مدل پردازی علی (تحلیل مسیر)
<i>Structural Equation Models</i>	مدلهای معادلات ساختاری
<i>Recarsine Models</i>	مدلهای برگشت پذیر
<i>Non - recursive Models</i>	مدلهای برگشت ناپذیر

identification همانندی ، زیر مانندی ، زیر مانندی

Under - identification

over - identification ۱۰- تحلیل عوامل ، تحلیل مولفه ها

Factor Analysis

Component Analysis

نقش پژوهش علمی

علم و وظایف آن - هدفهای علم ، تبیین علمی ، تشریح ، ماهیت پژوهش علمی و ویژگیهای فرآیند پژوهش علمی ، روش علمی ، مراحل فرآیند پژوهش

انتخاب مسئله و تشکیل فرضیه

دلایل نظری و کاربردی تدوین مسئله پژوهش ، ویژگیهای مسئله پژوهشی تدوین فرضیه و چگونگی تشکیل آن ، منابع فرضیه ها ، اهمیت فرضیه ها ، کلیت ویژگی آنها .

مفاهیم ، سازه ها ، تعاریف

مفهوم سازه ، متغیر ، تعاریف سازنده ، تعاریف عملی

تشخیص و نامگذاری متغیرها

متغیرهای مستقل و وابسته

متغیرهای تعدیل کننده (واسطه) ، متغیرهای کنترل

(Intervening vars)

سازه ها ، مشاهده پذیرها و متغیرهای مداخله گر (

ساختن تعاریف عملی برای متغیرها ، آزمون پذیری

تکنیک های دستکاری و کنترل متغیرها

روائی پژوهش ، عوامل موثر در روائی درونی و بروئی
استفاده از گروه کنترل ، معادل کردن گروههای آزمایشی و کنترل

تصادفی ساختن ، استفاده از زوجهای جور شده

جور کردن گروهها ، استفاده از گروه بعنوان کنترل خود

استفاده از تکنیک های دیگر برای کنترل

نمونه برداری

تعاریف ، اصطلاحات

پارامتر جامعه و مشخصه های آماری نمونه ، توزیع نمونه برداری

طرح نمونه برداری ، روشهای نمونه برداری

نمونه برداری تصادفی ساده ، نمونه برداری منظم ، نمونه برداری طبقه ای

نمونه برداری خوشه ای ، نمونه برداری سهمیه ای ، نمونه برداری چندمرحله ای

واریانس و کنترل آن

تعریف واریانس ، انواع واریانس

واریانس بین گروهها یا واریانس تجربی

واریانس اشتباه (خطا) ، واریانس داخل گروهها

هدف واریانس بین گروهها از واریانس کل

مولفه های واریانس ، تفاوت های فردی ، اشتباه تصادفی

کوواریانس ، واریانس عامل مشترک

اصول تحلیل و تفسیر داده ها

تجزیه و تحلیل داده ها ، تعبیر و تفسیر نتایج حاصل از تحلیل

فراوانیها و اندازه های پیوسته ، قواعد مقوله بندی (دسته بندی)

انواع تحلیل های آماری

تحلیل های فراوانی ، نمودارهای متغیرهای مستقل وابسته

شاخصهای رابطه ها ، تحلیل تفاوتها (۱۳)

۴
۵

تحلیل واریانس و روشهای وابسته

تحلیل چند متغیری

تفسیر دادههای پژوهش ، ارتباط با یافته ها و نتایج مطالعات دیگر .

- 1- *Research method in Education* : Fox
- 2- *Fundamental Research in behavioral Science* : Kerlinger
- 3- *Educational Research* ; Borce and Gall

روانشناسی فیزیولوژیک و نوروسایکولوژی

تعداد واحد : ۲

کد درس ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : فراگیری روانشناسی فیزیولوژی و نوروسایکولوژی و کاربرد آن در افراد

سرفصل دروس (۳۴ ساعت)

بخش اول :

محرك و عكس العمل - بازتابها - اصل تعادل حیاتی - مدل سیرتیک - سلول عصبی

سیستم عصبی نخاعی و منزلی - تعریف روانشناسی فیزیولوژیک

بخش دوم - روشهای روانشناسی فیزیولوژیک

ثبت فعالیت‌های الکتریکی: الکتروانسفالوگرام EEG - الکترومیوگرام EMG

الکترواکولوگرام EOG - الکتروکاردیوگرام EKG - الکترودرماتوگرافی EDG

پونیموگرافی PG

قطع اعمال منزلی - تحریک الکتریکی و شیمیایی مغز

بخش سوم - سیستم حسی

ادراک بینایی ، شنوایی ، تعادل و لامسه

پتانسیل فراخوانده - فیزیولوژی و روانشناسی درد

Arousal Reticular activity system

بخش چهارم: بیداری و خواب

سیستم فعالیت ، دستگاه فعال کننده شبکه ای ARAS ، فرضیه دوگانه بیدارشدگی

دقت و پتانسیل الکتریکی منزلی ، الکتروفیزیولوژی خواب ، مراحل مختلف خواب ، مرکز خواب

و چگونگی تنظیم آن ، رابطه مرحله خواب REM و خواب بدون

بخش پنجم: استرس (فشار)

مکانیسم استرس ، مراحل سازگاری عمومی ، رابطه سیستم سمپاتیک با استرس ، واکنش ارگانیک در برابر استرس ، مکانیسمهای دفاعی روانی .
بخش ششم - انگیزش و هیجان

انگیزش ، مراحل مختلف انگیزش - سائقهایی که از اصل تبادل حیاتی پیروی میکنند و نمیکند - مراکز گرسنگی و تشنگی و جنسی - هیجان ، تغییرات فیزیولوژیکی و بیوشیمیایی هیجان - تئوریهای هیجان - پرخاشگری - مرکز پرخاشگری
بخش هفتم : یادگیری

محل یادگیری - اهمیت نیمکره های منفرجه - شرکت مراکز پائین منتهی در یادگیری - چگونگی یادگیری - مواد یادگیری - تئوری مولکولی یادگیری - ایدئولوژی نوکلئیک و یادگیری - یادگیری و تغییرات سلولی .

سرفصل درس نو رو پسیکولوژی

بخش اول : پایه های بیولوژیکی زیستی

ساختمان پروتئینها - ساختمان اسید نوکلئیک - سنتز آنزیمها - ساختمان سلول و وجه تمایز اجزا آن .

بخش دوم : سلول عصبی

تحریک عصبی - ایجاد تحریک - انتشار تحریک - انتقال تحریک

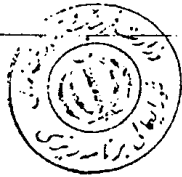
بخش سوم : سیستم هورمونی

هورمون بخش مرکزی غده فوق کلیه - هورمون تیروئید - هورمون بخش قشری غده فوق کلیه - هورمون جنسی مرد و زن - هورمون هیپوفیز - هورمون لوزالمعده - هورمون اپی فیز .

بخش چهارم : روشهای نوروبیولوژی

روش تحریک منافع منفرجه - روش بی منفرد سازی - روش جداسازی نیمکره ها
روش تحریک هدف دار سلولهای عصبی - تحریک الکتریکی - ال. و. و انسفالوگرام
(ارتباط هوش ، شخصیت و فعالیت ، امواج الکتروانسفالوگرام ، پتانسیل فراخوانده - ماگنتوانسفالوگرام) (۱۶)

بخش پنجم : ادراك

خواب لامسه ، تعادل ، شنوایی ، بینایی ، چشایی و بویایی
پتانسیل حواس شنوایی ، بینایی ، لامسه ، چشایی و بویایی
ارتباط بین پتانسیل باکیفیت و شدت تحریک - ارتباط بین پتانسیل و تجربه
اهمیت پتانسیل فراخوانده در روانشناسی

بخش ششم : رفتار

سیستم برنده - ماهیچه - ساختار سلول ماهیچه ای - سیناپس عمیق ماهیچه ای
واحد حرکتی - تارهای حرکتی درون دوکی گامالا و تارهای حرکتی بیرون دوکی
آلفا α

چگونگی اعمال غیر ارادی - ارتباط منز با رفتار

بخش هفتم : زمینه فعالیت

وضعیت آگاهی - هیجان - انگیزش - تئوریهای فعالیت - ارتباط منز با زمینه
فعالیت

بخش هشتم : یادگیری

محل یادگیری - اهمیت نیمکره های منز ، شرکت مراکز پائین مغزی در یادگیری
چگونگی یادگیری - مواد یادگیری - تئوری مولکولی یادگیری - اسید ریبونوکلیتیک و یادگیری -
یادگیری و تغییرات سلولی
منابع خارجی

1. BROWN, T.S. Patricia M. WALACE. Physiological Psychology New York, Academic Press, 1980.
2. ROSENZWEIG, M.R. Physiological Psychology lexington, D.H. Heath and Co. 1982.
3. M.A.JEVES and G. BAUMGARTNER , Methodes in Neuropsychology, 1986. Pergamon Press New York.
4. U. E. KOTLIAR, Neural mechanism of conditioning parganoimpress 1984, New York Oxford.

روانشناسی آزمایشگاهی (طرح ها و پژوهشهای آزمایشی)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : تئوری

پیشنیاز :

کد درس :

هدف: آشنایی با اصول طرحها و پژوهشهای آزمایشی ، آشنایی با آخرین پژوهشهای آزمایشگاهی (انسانی و حیوانی) ، طرح یک پژوهش و انجام عملی در آزمایشگاه ، شناخت و کاربرد برخی تستهای سنجش هوش و استعداد و شخصیت ، شیوه نگارش تهیه نگارش و تهیه گزارش پژوهش آزمایشگاهی .

سرفصل دروس (۲۴ ساعت)

۱- موضوع مطالعه روانشناسی آزمایشگاهی و سیر تحولی آن

- روانشناسی آزمایشگاهی در قرن نوزدهم

- روانشناسی آزمایشگاهی بعد از وونت تا به امروز

- روانشناسی آزمایشگاهی حیوانی ، انسانی و تطبیقی

۲- طرح های آزمایشی

۳- ابزار آزمایشگاهی

۴- آزمایشات در زمینه های :

- احساس و ادراک

- یادگیری

- فیزیولوژی عمومی (انگیزش و هیجان)

۵- کاربرد تستهای هوش و استعداد و شخصیت در آزمایشگاه

- تست استنفورد - بینه

- تست وکسلر خردسال و بزرگسال

- تست D . A . T

- تست M . A . I . P

- تست M . M . P I

- تست T.A.T

- تست روزشاخ

- تستهای سنجش رفتار های روانی - اجتماعی (گروه سنجش ، ارتباطات)

۶- چگونگی بررسی داده های آزمایشگاهی

۷- تفسیر و تحلیل آماری نتایج

۸- چگونگی تهیه گزارش آزمایشگاهی

منابع :

1 - Experimental psychology Woodworth and Shulzberg

2 - Traite de psychologie experimentale

FRAISSE - PIAGET IX. V - 1969 P.U.F

منابع فارسی :

۱- روانشناسی تجربی : تالیف دکتر صفر داعی

۲- روانشناسی تجربی : ترجمه دکتر حمزه گنجی

۳- روانشناسی تجربی : تالیف دکتر محمدحسین سروری

آسیب شناسی روانی با توجه به مسائل خاص فرهنگ ایران

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

گد درس ه

پیش نیاز :

مسئود ف: بررسی و مطالعه وسیع در نظریه ها ، مفاهیم ، اجز و قوانین و کاربرد روش ا
و کشفیات علمی و عملی دانشهای روانشناسی و روانپزشکی و رشته های وابسته به آنها
در شناخت ناهنجاریهای روان و رفتار انسان:

سرفصل درسی (۳۴ ساعت)

سبب شناسی ناهنجاریهای روانی :

بررسی عوامل مختلف جسمانی ، روانی ، اجتماعی و فرهنگی همراه با پژوهشهای
مربوطه آنها

نشانه شناسی و طبقه بندی بیماریهای روانی :

مطالعه تطبیقی روش متفاوت و متعددی که در دنیا برای طبقه بندی وجوددار د

اختلالات نوروتیک:

علائم ، سبب شناسی و طبقه بندیها همراه با نظریه ها و پژوهشهای جدید در این

زمینه :

اختلالات روان - تنی :

نظریه های مکتهای مختلف روانشناسی و روانپزشکی و تحقیقات اخیر در این ارتباط

اختلالات عاطفی : " " " " " "

بیماری اسکیزوفرنیا : " " " " " "

اختلالات پارانوئید : " " " " " "

اختلالات شخصیت : " " " " " "

اختلالات جنسی : " " " " " "

اعتیاد : " " " " " "

اختلالات منز : " " " " " "

عقب ماندگی ذهنی: نظریه های مختلف روانشناسی و روانپزشکی و تحقیقات اخیر در این
ارتباط

- 1) *Abnormal psychology* : sarason
- 2) *Psycho pathology* : Sahakian
- 3) *Diagnostic and Statistical Manuel (DSM III R. ... 1987)*

علم النفس

کد درس ۶

تعداد واحد : ۲
سویچ واحد : نظری
پیشیار :

هدف : آشنایی با مفهوم انسان از دیدگاه اسلام و دیدگاه های
روانشناختی اسلام و فلاسفه اسلامی ، تعاریف مختلف نفس و روح ،

سرفصل دروس : (۵۴ ساعت)

انسان از دیدگاه قرآن - انسان از دیدگاه فلاسفه اسلامی - علم النفس
از دیدگاه دانشمندان اسلامی ، ابن سینا ، غزالی ،
- مفهوم عقل از دیدگاه قرآن - مفهوم نفس از دیدگاه قرآن - فارابی ، ابن سینا
غزالی ،
منابع اصلی :

- ۱- علم النفس از دیدگاه غزالی تألیف "حجتی کرمانی" جلد اول
- ۲- اسفار ، نوشته ملاصداری شیرازی ، ترجمه جواد مصلح
- ۳- علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی تألیف دکتر احدی

روانشناسی شخصیت

تعداد واحد: ۳

کد درس: ۷

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: فراگیری و استفاده از دیدگاه‌های مختلف و تئوری‌های شخصیت و آشناسیدن آنها به کاربرد آنها در روانشناسی.

مرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- ۱- تعاریف مختلف از شخصیت و انتقاد های وارد بر آن
- ۲- رشد و تکامل شخصیت و چگونگی تاثیر عوامل مختلف بر آن
- ۳- نقش فرد بر روی شخصیت
- ۴- دیدگاه‌های فرید و تئوری روانکاوی و ارزشیابی نظریه فروید
- ۵- نشوونمای فروید
- ۶- تئوری یونگ
- ۷- آدلر
- ۸- اریکسون
- ۹- انسان گرایان
- ۱۰- فردم، دوران، سالکان
- ۱۱- چگونگی شخصیت درونهای مختلف آن
- ۱۲- تئوریهای عامل و تست شخصیت آلپورت
- ۱۳- دیدگاه‌های میلرود و لاردر
- ۱۴- تئوری راجرز
- ۱۵- چگونگی تاثیر روابط اجتماعی بر شخصیت

روانشناسی بالینی

کد درس ۸

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشیناز: ندارد

مدت: _____

سرفصل دروس (۳۴ ساعت)

بخش اول - تاریخچه روانشناسی بالینی

- بررسی مושع روانشناسی بالینی در جهان امروز

- بررسی تاریخچه تکامل روانشناسی بالینی و وضع موجود آن در ایران

بخش دوم - مروری بر پژوهش‌های اخیر درباره روش‌های موجود در روانشناسی بالینی

بخش سوم - استفاده از تاریخچه فردی در ارزشیابی شخصیت و ناهنجاریهای آن

و اعتباریابی آن

بخش چهارم - استفاده از آزمونهای روانشناختی در روانشناسی بالینی بمنظور

تشخیص ناهنجاریهای روانی و ویژگیهای شخصیت انسان

بخش پنجم - مباحثه بالینی تشخیصی.

بخش ششم - روان درمانی: تاریخچه، اهمیت، نظریه‌ها، روش‌ها و پژوهش‌ها

مربوط به اعتبار آن در درمان بیماریهای روانی، ناهنجاریهای رفتاری

و تغییر رفتار فردی و گروهی در انسان

روانشناسی یادگیری

۹۰۰۰۰۰۰۰

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشیناز :

هدف : آموزش نظریه های مربوط به یادگیری و مشاهده و مقایسه آن

سرفصل دروس (۳۴ ساعت)

اهمیت یادگیری و اهمیت آن

نظریه های یادگیری و انتقاد هائی که بر آن از نظر روانشناسی و آموزش وارد است .
یادگیری از طریق تقلید ، نظریه میدانی ، کاهنتری ، میلر ، و یادگیری از طریق انباشتگی
.....

اختلالات یادگیری و وظل آن (غشوی ، رفتنی ، محیطی)

شناخت علل و نارسائیهای خواندن و محاسبه و نوشتن

تفکر و زبان

تعداد واحد : ۳

کد درس ۱۰

نوع واحد : اداری

پیش نیاز :

هدف : آشنایی به یکی از پیچیده ترین مسائل روانشناسی ، یادگیری و تفکر از طریق بررسی بحثهای نظری و انتقادی و آزمایشهایی که در رابطه با یادگیری و تفکر و زبان موجود است .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

نظریه های مختلف یادگیری - تحقیقات و مطالعات جدید در زمینه یادگیری
تئوریهای موجود درباره شناخت مفهوم ، جداسازی تجربیات ، چگونگی مطالعه تفکر ، پویایی تفکر و حل مسئله ، استدلال ، خلاقیت ، ارزشیابی خلاقیت ، تحلیل فرآیند خلاقیت ، کوششهایی که در جهت توسعه و گسترش خلاقیت بکار برده میشود .
تأثیر خانواده و فرهنگ در تفکر ، شیوه های اندیشیدن .

منابع :

- 1- *Psychology and Learning*
- 2- *Psychology and Language and Thought*

۳- تفکر منطقی : دکتر علی شریعتمداری

۴- اندیشه و زبان : ترجمه دکتر قاسم زاده

درس روانشناسی اجتماعی

کد درس ۱۱

تعداد واحد :

نوع واحد :

پیشنیاز :

هدف :

سرفصل دروس (ساعت)

اهداف و مقدمات

تعاریف

نظریه های روانشناسی اجتماعی

موضوع و هدف

تاریخچه مختصر

یادآوری از دوره های قبل

۲- فرد در گروه

تاثیر گروه بر رفتار فرد

هدرنگی با جماعت

اطاعت و فرمانبرداری

رفتارکناره گیری در موقعیت اضطراری

تغییر تصمیم در جمع (Risky Shift)

۳- پیوستگی گروه

نظریه های پیوستگی گروه

گروههای مواجهه

گروههای آموزش حساسیت (s-group)

گروههای آموزش روابط انسانی (T-group)

۴- همکاری و رقابت در گروه‌های کوچک

رفتار همکاری و رفتار رقابت

مسائل همکاری

مسائل رقابت

۵- رهبری و مدیریت

نظریه های مربوط به رهبر

شخصیت و رهبری

ویژگیهای اجتماعی رهبری

عوامل اجتماعی موثر در رهبری

۶- کشش و جاذبه

چرا مردم به سوی یکدیگر جذب می شوند ؟

اثرات تعجب و تحسین

شباهت ها

تضاد ها

هماند سازی

علائق متقابل و وجوه مشترک

حفظ و نگهداری دوستی

۷- اخلاق و ارزشهای اخلاقی

نظریه های اخلاق

تعاریف

شاخص ها

رشد اخلاق

تحقیق در اخلاق

آموزش اخلاق

— هوشی

— تاجدل

— مسکوویسی

— دواز

۸- فرد در گروه

— تاثیر گروه بر رفتار فرد

— همبستگی با جماعت

— اطاعت و فرمانبرداری

— رفتارکناره گیری در موقعیت اضطراری

— تغییر تصمیم در جمع (Risky Shift)

۹- پویایی گروه

— نظریه های پویایی گروه

— گروههای مواجهه

— گروههای آموزش حساسیت (S-group)

— گروههای آموزش روابط انسانی (T-group)

۱۰- همکاری و رقابت در گروههای کوچک

— رفتار همکاری و رفتار رقابت

— مسائل همکاری

— مسائل رقابت

۱۱- رهبری و مدیریت

— نظریه های مربوط به رهبر

— شخصیت و رهبری

— ویژگیهای اجتماعی رهبری

— عوامل اجتماعی موثر در رهبری

۱۲- کشش و جاذبه

— چرا مردم به سوی یکدیگر جذب می شوند؟

— اثرات تمجید و تحسین

— شباهت ها

- تضادها
- همانند سازی
- علائق متقابل و وجوه مشترک
- حفظ و نگهداری دوستی
- ۱۳- اخلاق و ارزشهای اخلاقی
- نظریه های اخلاق
- تعاریف
- شاخص ها
- رشد اخلاق
- تحقیق در اخلاق
- آموزش اخلاق

۱۴- روانشناسی اجتماعی تحقیق روانشناسی
 همکاری آزمودنی در جهت تأیید یا رد داده ها
 آزمودنی های داوطلب
 محیط آزمایشگاه و مسئله تصمیم نتایج
 گرایش محقق به تأیید فرضیه خود

منابع

- الف- فارسی : اتوکلین برگ : روانشناسی اجتماعی، ترجمه دکتر طهمین محمد کاردان
 نشر اندیشه ۱۳۵۴
- دکتر طهمین محمد : مسائل روانشناسی جمعی و روانشناسی اجتماعی
 (مجموعه مقالات)
- کرخ و کراچلیانید : فرد در اجتماع، ترجمه دکتر محمود منافی، نشر
 ابدیشه
- الیوت ارونسون : روانشناسی اجتماعی، ترجمه دکتر حسن شکرکن
 انتشارات رشد ۶۶

ب- انگلیسی

- Lawrence, S. Wrightsman: Social Psychology in the Seventies,
 Holt- Rine hart a winston, 1977.
- Lawrence, S. Wrightsmanq John, C. Brigham:
 Contemporary issues in social psychology, Brooks/Dole, 1973
- Deux a wrightsman: social psychology in the Eighties Holt-Rine hart.
 a winston, 1984.
- Social Psychology in the 80s
 \$fh edition
 Deaux Wrightsman

روانشناسی کودکان استثنائی با تاکید بر شخصیت این
کودکان

کد درس ۱۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : فراگرفتن نظریات مربوط به شخصیت ، موجود در علم روانشناسی
و مخصوصاً شخصیت کودکان استثنائی

سرفصل دروس : (۳۳ ساعت)

تتبع و مطالعه و بررسی در نظریه ها و دیدگاه های مختلف شخصیت ، کودکان استثنائی
با توجه به جنبه های پژوهشی و مفاهیم قابل سنجش و تفسیر آنها در ایران ، از جمله
مکاتب مانند : تحلیل گرایان کلاسیک ، تحلیل گرایان جدید ، رفتارگرایان ، گشتالت
پدیده گرائی ، هستی گرائی ، انسان گرائی
انواع مختلف بیماری های کودکان استثنائی بصورت عام و شخصیت این نوع کودکان مثلاً
شخصیت کودکان سندرم دان ، گالاکتوزی ، این لوئییا ، کودکان کورن
چگونگی تاثیر مشاوره روانشناسی با خانواده کودکان عقب مانده ذهنی .

بهداشت روانی کودکان استثنائی

تعداد واحد : ۲

کد درس ۱۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : مطالعه نظریه‌ها و پژوهش‌ها و نیز انجام پژوهش‌های در زمینه عواملی که از بروز ناهنجاری‌های روانی در افراد و اجتماعات جلوگیری نموده بخصوص سبب پیشگیری از ناهنجاری‌ها در روانی در فرهنگ و اجتماع کودکان استثنائی می‌گردد.

سر فصل : (۳۴ ساعت)

بسررسانی تعاریف و مفاهیم مورد بحث در بهداشت روانی در جهان امروز
رابطه انگیزه‌ها با بهداشت روانی در انسان
انگیزه‌های جسمانی و اهمیت و ارتباط آن با بهداشت روانی انسان
انگیزه‌ها و شرایط و عوامل فرهنگی و اجتماعی در رابطه با بهداشت روانی
یادگیری و رابطه آن با بهداشت روانی در کودکان استثنائی
اهمیت مراحل رشد در تعیین بهداشت روانی کودکان استثنائی
مطالعه تطبیقی عوامل ایجاد کننده بهداشت روانی در فرهنگ‌ها و اجتماعات
مختلف رابطه خانواده با بهداشت روانی در کودکان استثنائی
اهمیت مدرسه در تعیین بهداشت روانی کودکان استثنائی
رابطه اخلاق با بهداشت روانی در کودکان استثنائی
رابطه استرس با بهداشت روانی در کودکان استثنائی
ارتباط محرومیت با بهداشت روانی در کودکان استثنائی
اهمیت وسائل ارتباط عمومی (رادیو - تلویزیون - انتشارات) در بهداشت روانی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بسم تعالی

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۲/۲۶۴۳

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی، سه ماهه ذی ربط و بارعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
 - ۲-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
 - ۲-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
 - ۲-۳: آن دسته از دانشجویانی که در مشمول بند ۲-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
 - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
 - ب: در سبب‌های که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبب‌ها قبلاً گذرانده است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
 - ج: گذراندن در سبب‌های از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن دروس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
 - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مصوب جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سید محمد کاظم نائینی

مدیر ای عالی برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بیت‌المالی

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

شماره ۲۲/۳۶۴۹

پیوست

حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی، به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری و برنامههای آموزشی، حذف، دروس ناموفق و واحدهای غیرضرور و انجام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است. و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۴۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختیاس به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۳۰ واحد می تواند اختیاس به رساله داشته باشد).

در اینصورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲.۷۴ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در اینصورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکمیلی مؤسسه ذیصلاح است.

رای صادره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی درمقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به برجاء اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمنداست به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم ناشینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹